

พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า*

BODHI WISDOM... THE BUDDHA

นางสาวโชติกา ชัยชนะ¹ และ สมเดช นามเกต²

Miss Chotiga Chaichana¹ and Somdet Namket²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

¹⁻² Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nongkhai Campus, Thailand

Corresponding Author's E-mail: 6702105001@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ : 8 กุมภาพันธ์ 2568; วันที่แก้ไขบทความ 23 กุมภาพันธ์ 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 25 กุมภาพันธ์ 2568

Received 8 February 2025; Revised 23 February 2025; Accepted 25 February 2025

แปลจากหนังสือ : พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า

ผู้เขียน : ดร.สุพัฒน์ อนนธ์จารย์

ผู้แปล : ดร.สุพัฒน์ อนนธ์จารย์

สำนักพิมพ์ : ปราชญ์ สำนักพิมพ์

ปีที่พิมพ์ : 2557

จำนวนหน้า : 352 หน้า

Citation:

* นางสาวโชติกา ชัยชนะ และ สมเดช นามเกต. (2568). พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(1), 345-361.

Miss Chotiga Chaichana and Somdet Namket. (2025). Bodhi Wisdom... The Buddha. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(1), 345-361.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

บทนำ

หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า" เล่มนี้ เป็นหนังสือ ธรรมะ หนังสือเล่มนี้มีขนาดประมาณครึ่งกระดาษ A 4 พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2557 จัดทำขึ้น โดยสำนักพิมพ์ ปราชญ์สำนักพิมพ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 352 หน้า เนื้อหาภายในประกอบด้วย 10 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นคู่มือติดตามมา ตอนที่ 2 ไม่มีความประมาท ตอนที่ 3 มีจิตใจที่ประเสริฐกว่า ตอนที่ 4 ดอกไม้สวยสอนใจ ตอนที่ 5 คนพาเลขาได้อย่างไร ตอนที่ 6 บัณฑิตบอกขุมทรัพย์ ตอนที่ 7 เข้าถึงอมตะความสุข ตอนที่ 8 เทียบเท่าจำนวนพัน ตอนที่ 9 สิ่งที่ทำให้มีความสุข ตอนที่ 10 เป็นมาตราลงโทษ

หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า" เล่มนี้ เป็นผลงานเล่มที่ 2 ของ "ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์" ซึ่งได้แรงบันดาลใจในการเขียนจากการที่ได้อุปสมบทเป็นพระ ณ พระอุโบสถวัดเจติยหลวงวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ สำคัญในหนังสือเล่มนี้ได้ค้นคว้าเชิงวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ มาจากพระไตรปิฎก เน้นในพระไตรปิฎกเล่มที่ 25 ฉบับภาษาไทย โดยคัดเอาเฉพาะเนื้อหาที่เห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สรุปเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าจะต้องใช้ปัญญา ถวายทอดด้วยสำนวนภาษาอ่านง่าย ให้ทั้งความเพลิดเพลิน และข้อคิดอันหลากหลาย ซึ่งคุณสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

เนื้อเรื่อง พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า

อธิบายเนื้อหาเบื้องต้นภายในโครงสร้างของหนังสือ

ตอนที่ 1 เป็นคู่มือติดตามมา

ประวัติศาสตร์บอกไว้ว่า จากสถานการณ์ที่พระปาดาบอดรูปหนึ่งชื่อว่า จักขุपाल เมื่อท่านมีโอกาสได้ฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้า แล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงออกบวช ปฏิบัติธรรมกรรมฐาน ได้อิทธิฐานจิตถือปฏิบัติไม่ นอน ทำเช่นนี้ อย่างเคร่งครัดตลอดพรรษาคราวสติ (Srivast) ตั้งอยู่ในรัฐอุตตรประเทศ ประเทศอินเดีย การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา เมื่อนำเสนอหัวข้อธรรมหรือบทธรรมหนึ่งแล้ว จะนำบทธรรมอีกอย่างมาประกบเทียบเคียงด้วย เพื่อจะให้ผู้รับฟังที่มีความแตกต่างระดับสติปัญญาสามารถมีกันให้เข้าใจได้ง่ายเป็นพัฒนาการรู้ธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้ฟังได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอัญญาฉลาดของพระพุทธเจ้า วาทกรรมทางดีเหล่านั้นจึงถูกพัฒนามาเป็นศาสตร์หนึ่งที่ปรากฏใน

คัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควรศึกษา ค้นคว้า ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในยุคปัจจุบันเป็นการ ค้นคว้าหลักการพูดเพื่อนำเสนอธรรม หรือการอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจการถ่ายทอดธรรมจากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่อยเป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆ สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบฐานการพูดของพระพุทธเจ้า ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์กันอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ เช่น นักพูด นัก-เทศน์ นักการพูด นักธุรกิจ นักกฎหมาย นักการเมือง เป็นต้น นอก-จากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็ยังมีการศึกษาค้นคว้าศาสตร์หลักพูดนี้ด้วย โดยเฉพาะนักเทศน์ หรือผู้นำทางศาสนา มักจะนำรูปแบบการพูดนี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจในหลักธรรม อันลึกซึ้งนี้มีตัวอย่าง 14 เรื่อง

ตอนที่ 2 ไม่มีความประมาท

พุทธปฏิภาณปัญญา ที่ได้สั่งสอนให้ผู้คนมีสติรักษาดน มีความรอบคอบ คำว่าไม่ประมาท คือความระมัดระวังไม่ทะนงตัว มีสติรู้ตัวอยู่เสมอ ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย ไม่มีพฤติกรรมดูหมิ่นเหยียดหยามใคร หรือไม่ประมาทฝีมือใครจะต้องมีวิสัย และพฤติ-การณไม่มีความเลินเล่อ ระมัดระวัง และใช้ความ ระวังให้เพียงพอ การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญาที่ได้สั่งสอนให้ผู้คนมีสติรักษาดนมีความรอบคอบคำว่าไม่ประมาท คือความระมัดระวังไม่ทะนงตัว มีสติรู้ตัวอยู่เสมอปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย ไม่มีพฤติกรรมดูหมิ่นเหยียดหยามใครหรือไม่ประมาทฝีมือใคร จะต้องมีวิสัย และพฤติการณไม่มีความเลินเล่อ ระมัดระวังและใช้ความระวังให้เพียงพอ จนไม่ก่อเหตุความเสียหายใด ๆ จึงได้ชื่อว่าความไม่ประมาท เป็นพัฒนาการธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับกล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า วาทกรรมทางดีการไม่ประมาทจึงถูกพัฒนากลายเป็นศาสตร์หนึ่ง ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควร ศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นแหล่งความรู้ที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในยุคปัจจุบันเป็นการค้นคว้าหลักการพูดนำเสนอธรรมหรือการอธิบายให้ผู้อื่น เข้าใจ การถ่ายทอดธรรมจากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่อยเป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆ สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบฐานการพูดไม่ให้อวดของพระพุทธเจ้า ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็มีการศึกษา ค้นคว้าศาสตร์หลักการใช้ปัญญานี้

ด้วย โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจในหลักธรรมอันลึกซึ้ง มีตัวอย่าง 9 เรื่อง

ตอนที่ 3 มีจิตใจที่ประเสริฐกว่า

พุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนมีจิตรักษาดนสถานภาพที่เรียกว่าใจเป็นสิ่งที่มีความรู้และรู้หน้าที่ที่รู้ความคิดและนึก เป็นลักษณะนามว่าดวงเป็น พัฒนาการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติต่อจิตและให้ความ สำคัญต่อจิต เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนเข้าใจตนเองอย่างแจ่มแจ้ง ด้วยว่าจิตเป็นนายกายเป็นเพียงบ่าวมีความสำคัญมากกว่ากาย การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนมีจิตรักษาดน สถานภาพที่เรียกว่า ใจเป็นสิ่งที่มีความรู้และรู้หน้าที่ ที่รู้ความคิดและนึก เป็นลักษณะนามว่า ดวงเป็น พัฒนาการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติต่อจิตและให้ความสำคัญต่อจิต เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนเข้าใจตนเองอย่างแจ่มแจ้ง ด้วยว่าจิตเป็นนายกายเป็นเพียงบ่าวมีความสำคัญมากกว่ากาย โดยอาศัยจิตได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับกล่าวได้นั้นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้าเรื่องของจิตจึงถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นศาสตร์หนึ่ง ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควรศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในยุคปัจจุบันเป็นการค้นคว้าหลักการพุดนำเสนอธรรม หรือการอธิบายเรื่องของจิตเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจการถ่ายทอดสภาวะของจิตจากสิ่งที่ยากให้เป็น สิ่งที่ย่ายเป็นคำสอนแบบง่าย ๆ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบหลักฐานเรื่องจิตของพระพุทธเจ้า ซึ่ง ปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็มีการศึกษาค้นคว้าศาสตร์หลักการใช้ปัญญานี้ โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบ นี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจในหลักธรรมอันลึกซึ้ง มีตัวอย่าง 9 เรื่อง

ตอนที่ 4 ดอกไม้สวยสอนใจ

หลักการพุดนำเสนอธรรม หรือการอธิบายเรื่องของดอกไม้เทียบกับธรรมความดี เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจการถ่ายทอดสภาวะของดอกไม้กับธรรมจากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ง่าย เป็นธรรม คำสอนแบบง่าย ๆ สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมยังพบหลักฐานเรื่องดอกไม้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนมีความเข้าใจในธรรมที่ถูกลมอง ว่าเป็นสิ่งที่ง่าย โดยใช้เทคนิคการเปรียบเทียบให้เป็นสิ่งที่ง่ายขึ้น

ด้วยการนำธรรมชาติคือดอกไม้มาเปรียบเทียบ จากสิ่งที่มองด้วยตาสัมผัสได้ด้วยร่างกาย คำว่าดอกไม้ เป็นพืชทางธรรมชาติ ที่ให้ความงามตามธรรมชาติ ผลิดอกออกมามีสีสันสดสวยต่าง ๆ นานา ด้วยว่าดอกไม้ให้ความสุขสดชื่นพอใจแก่ผู้คนที่ได้สัมผัสพระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนรับรู้เข้าใจสัมผัสได้มีความสุข จึงนำมาเปรียบเทียบธรรมกับสิ่งที่สวยงามของดอกไม้นั้น โดยอาศัยดอกไม้มา พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของดอกไม้กับธรรมจึงถูกพัฒนาปลายมาเป็นศาสตร์หนึ่งที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควรศึกษา ค้นคว้า ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในยุคปัจจุบัน เป็นการค้นคว้าหลักการพุดนำเสนอธรรม หรือการอธิบายเรื่องของดอกไม้เทียบกับธรรมความดีเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ การถ่ายทอดสภาวะของดอกไม้กับธรรมจากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่อย เป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆ สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบหลักฐานเรื่องดอกไม้ของพระพุทธเจ้า ซึ่ง ปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินอกจากจะน้อมนำมาประพุดปฏิบัติแล้ว ก็มีการศึกษาค้นคว้าศาสตร์หลักการใช้ปัญญานี้ด้วย โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนา มักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจในหลักธรรมอันลึกซึ้ง มีตัวอย่าง 12 เรื่อง

ตอนที่ 5 คนพาลเขาคิดอย่างไร

พุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักคนพาล ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าเรียน รู้เป็นอย่างยิ่ง และให้รู้ว่าคนเหล่านั้นมีหน้าที่ มีความคิดนี้อย่างไร คำว่า พาล คือ ความชั่วร้าย เกราะเกะกะ คนพาลก็มักจะหาเรื่องทำให้ผู้อื่นวุ่นวาย ทำให้เดือดร้อน พาลหาเรื่องราว พาลหาเหตุให้มีความ-ทุกข์หากคบคนพาลพาลพาไปหาผิดเสมอ การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักคนพาล ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง และให้รู้ว่าคนเหล่านั้นมีหน้าที่ มีความคิดนี้อย่างไร คำว่า พาล คือ ความชั่วร้ายเกราะ เกะกะ เช่นว่าคนพาลก็มักจะหาเรื่องทำให้ผู้อื่นวุ่นวาย มักหาเรื่องทำให้เดือดร้อน พาลหาเรื่องราวพาลหาเหตุให้มีความทุกข์ เป็นต้นหากคบคนพาลพาลพาไปหาผิดเสมอ เป็นสิ่งหนึ่งที่พระพุทธเจ้า ต้องการให้ผู้คนเข้าใจสิ่งเลวร้ายนี้ เพื่อให้รู้เท่าทันจะได้พัฒนาความ ดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของพาลความชั่วร้ายได้ถูกพัฒนาปลายมาเป็นศาสตร์หนึ่งที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควร ศึกษาค้นคว้า เป็นหลักการพุดนำเสนอธรรม หรือการ

อภิปรายเรื่องของพาลเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ การถ่ายทอดสภาวะของความ เป็นพาลจากสิ่งที่ยากให้ เป็นสิ่งที่ย่าย เป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆสามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบหลักฐานเรื่องความเป็นพาลที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความ นิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกันทั้งชาวไทยและ ชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อให้รู้เท่าทันแล้ว ก็มีการศึกษาค้นคว้า ศาสตร์หลักการใช้ปัญญา เพื่อแก้ปัญหาของพาล โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจได้ง่าย มีตัวอย่าง 14 เรื่อง

ตอนที่ 6 บัณฑิตบอกขุมทรัพย์

พุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักบัณฑิตว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่า ศึกษา น่าเรียนรู้และให้รู้ว่าคุณคนนั้นมีหน้าที่ มีความคิดนี้อย่างไร คำว่า บัณฑิต คือผู้ทรง ความรู้ ผู้มีปัญญา นักปราชญ์หรือเรียกผู้สำเร็จการศึกษาชั้นต่าง ๆ ผู้มีความสามารถเป็นพิเศษ ก็ถือว่าเป็นบัณฑิต หากคบคนดี มีปัญญาพาไปหาทางที่ดี ๆ เสมอ การใช้หลักการสอนของ พระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักบัณฑิต ว่ามีลักษณะ เป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าเรียนรู้ และให้รู้ว่าคุณคนนั้นมีหน้าที่มีความคิดนี้อย่างไร คำว่า บัณฑิต คือผู้ทรงความรู้ ผู้มีปัญญา นักปราชญ์ หรือเรียกผู้สำเร็จการศึกษาชั้นต่าง ๆ ผู้มี ความสามารถเป็นพิเศษหรือว่าคนที่มีความชำนาญด้านต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นบัณฑิตหากคบคนดีมี ปัญญาพาไปหาทางที่ดี ๆ เสมอ เป็นสิ่งหนึ่งที่พระ พุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนเข้าใจสิ่งดีหรือด้าน ความดีนั้น เพื่อให้รู้เท่า ทนจะได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอัน ขาณฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของบัณฑิตได้ถูกพัฒนากลายมาเป็นศาสตร์หนึ่ง ที่ปรากฏใน คัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควรศึกษาค้นคว้าเป็นหลักการพุดนำเสนอธรรม หรือการ อภิปรายเรื่องของบัณฑิตเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ การถ่ายทอดสภาวะของความเป็นบัณฑิตจาก สิ่ง ที่ ยาก ให้ เป็น สิ่ง ที่ ย่าย เป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆ สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังพบหลักฐานเรื่องความเป็นบัณฑิตที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ ซึ่งปัจจุบันก็ ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกันทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อให้รู้เท่าทันแล้ว ก็มีการศึกษาค้นคว้า ศาสตร์ หลักการ ใช้ปัญญา เพื่อความเป็นบัณฑิต โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนา มักจะนำ รูปแบบนี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจได้ง่าย มีตัวอย่าง 11 เรื่อง

ตอนที่ 7 เข้าถึงอมตะความสุข

พุทธปฏิภาณปัญญาที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักอรหัตต์ว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าเรียนรู้และให้รู้ว่าความเป็นอรหัตต์เป็นอย่างไร คำว่าอรหัตต์เป็นชื่อของพระอริยบุคคลชั้นสูงสุดจำนวน 4 ชั้น คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหัตต์ ซึ่งถือว่าเป็นชื่อสัญลักษณ์แห่งความดีงาม การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักอรหัตต์ว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าเรียนรู้ และให้รู้ว่าความเป็นอรหัตต์เป็นอย่างไร คำว่า อรหัตต์ เป็นชื่อของพระอริยบุคคลชั้นสูงสุดในจำนวน 4 ชั้น คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหัตต์ ที่เรียกศัพท์นี้มักใช้ออกเสียงแบบง่ายๆ เป็น อรหาหรืออรหัง ซึ่งถือว่าเป็นชื่อสัญลักษณ์แห่งความดีงาม เป็นสิ่งหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนเข้าใจ และพยายามเข้าถึงให้ได้ จะได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของความดีที่เป็นอรหัตต์ได้ถูกพัฒนากลายมาเป็นศาสตร์หนึ่ง ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควร ศึกษาค้นคว้า เป็นหลักการพูดนำเสนอธรรม หรือการอธิบายเรื่องของอรหัตต์เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ การถ่ายทอดสถานะของความ เป็นอรหัตต์จากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ง่ายเป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆสามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบหลักฐานเรื่องความเป็นอมตะแห่งความ ดีงามที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติก็มีการศึกษาค้นคว้าศาสตร์ หลักการใช้ปัญญา โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจได้ง่าย มีตัวอย่าง 10 เรื่อง

ตอนที่ 8 เทียบเท่าจำนวนพัน

หลักฐานจำนวนนับที่เป็นพันอันพระพุทธเจ้าแสดงเทียบเอาไว้ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็มีการศึกษาค้นคว้าศาสตร์หลักการใช้ปัญญา เพื่อให้รู้จำนวนพัน โดยเฉพาะ ผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญาที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้ด้วยการเปรียบเทียบจำนวนพัน ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการเรียนรู้ และให้รู้ว่าจำนวนนั้นเป็น

อย่างไร คำว่า พัน คือจำนวนนับเรียกจำนวน 1,000 เป็นสิ่งหนึ่งที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนเข้าใจในสิ่งที่พระองค์ต้องการให้ทราบและเข้าใจนั้น เพื่อให้รู้เท่าทันกับความเป็นจริงจะได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของจำนวนการนับที่เป็นพันเพื่อเทียบเคียงนั้น ต่อมาได้ถูกพัฒนาလာมาเป็นศาสตร์หนึ่ง ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควรศึกษาค้นคว้า เป็นหลักการพุดนาเสนอธรรม หรือการอภิปรายเรื่องราวต่าง ๆ ที่จำนวนเป็นพันเพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจ การถ่ายทอดสภาวะของความเป็นธรรมะจากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่อย เป็นธรรมคำสอนที่มีการเทียบเคียงแบบง่ายๆ สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบหลักฐานจำนวนนับที่เป็นพันอันพระพุทธเจ้าแสดงเทียบเอาไว้ ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งชาวไทยและชาว ต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็มีการศึกษา ค้นคว้า ศาสตร์หลักการใช้ปัญญาเพื่อให้รู้จำนวน พัน โดยเฉพาะ ผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจอย่างง่าย มีตัวอย่าง 14 เรื่อง

ตอนที่ 9 สิ่งที่ทำให้มีความทุกข์

สถานการณ์ที่มีชายคนจนชื่อ ว่า จูเพ็กสาฎก เกิดมาเป็นคนที่ยากจนมากคนหนึ่ง มีอาชีพรับจ้าง ใช้แรงงานคนอื่น พอได้ค่าจ้างเป็นเงินหรือเป็นสิ่งที่ของประทังชีวิตพอให้อยู่ได้เท่านั้น อาศัยอยู่กับภรรยาเพียงสองคน พอเป็นเพื่อนพุดคุย และเพื่อนร่วม ทุกข์และอยู่กันมาหลายปีด้วยความทุกข์ยากทั้งสองมีผ้าห่มเพียงผืนเดียวเท่านั้น การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญาที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้จักบาปว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรเป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าเรียนรู้ และให้รู้ว่าความเป็นบาปนั้นเป็นอย่างไร คำว่า บาป เป็นการกระทำผิดหลักคำสอนหรือข้อห้ามใน ศาสนา เป็นชื่อของความชั่ว เกิดความมัวหมองแก่ผู้กระทำ ซึ่ง ถือว่าเป็นชื่อสัญลักษณ์แห่งความชั่วร้าย เป็นสิ่งหนึ่งที่พระพุทธเจ้าต้องการให้ผู้คนเข้าใจ และพยายามให้ละเว้นออกห่างให้ได้จะได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวได้นั่นคือ ปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของบาปความเลวร้ายได้ถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นศาสตร์หนึ่งที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกเป็นองค์ความรู้ที่ควรศึกษาค้นคว้า เป็นหลักการพุดนาเสนอธรรม หรือการอภิปรายเรื่องของบาปเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจการถ่ายทอดสภาวะของสิ่งที่ทำให้เกิดความทุกข์ จากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่อย เป็นธรรมคำสอนแบบง่ายๆ สามารถ ที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังพบหลักฐานเรื่องบาปที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายและนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประเพณีปฏิบัติ ก็มีการศึกษาค้นคว้าศาสตร์หลักการใช้ปัญญา โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจได้ง่าย มีตัวอย่าง 12 เรื่อง

ตอนที่ 10 เป็นมตราลงโทษ

พระสงฆ์กลุ่มนั้นเรียกว่า พวกสัตตสวัคคีย์ เมื่อได้เห็นพฤติกรรมอันป่าเถื่อนของพระภิกษุฉัพพัคคีย์ที่มาแย่งเอาวัดไปแบบนั้น ก็พากันตกใจกลัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ก็พากันร้องขึ้นด้วยเสียงอัน ดังจนได้ยินไปทั่ววัด ฝ่ายญาติโยมบางคน ที่ได้ยินเสียงดังกล่าวนั้นก็พากันแห่กันมาดู จึงพากันกล่าวขวญถึงพระแย่งวัดกันอย่างแพร่หลาย การใช้หลักการสอนของพระพุทธเจ้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นพุทธปฏิภาณปัญญา ที่สั่งสอนให้ผู้คนรู้การถูกลงโทษเป็นการลงทัณฑ์ ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการเรียนรู้และให้รู้ว่าการลงทัณฑ์นั้นเป็นอย่างไร คำว่า ทัณฑ์ คือโทษที่เนื่องด้วยความ ผิดประพฤติมิชอบ (กฎ) โทษทางวินัยสถานหนึ่ง หรือการถูกลงโทษของคนที่ทำความชั่ว หรือว่าการทำโทษของคนทำความชั่วในโลกหน้า ชีวิตหลังความตายไปแล้ว เพื่อให้รู้เท่าทันกับความเป็นจริงจะได้พัฒนาความดีให้สูงขึ้น กล่าวได้นั้นคือปัญญาอันชาญฉลาดของพระพุทธเจ้า เรื่องของการลงทัณฑ์นั้นต่อมาได้ถูกพัฒนากลายมาเป็นศาสตร์หนึ่ง ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่ควร ศึกษาค้นคว้า เป็นหลักการพุดนำเสนอธรรม หรือการอธิบายเรื่องราวการลงโทษต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจ การถ่ายทอดสภาวะการลงทัณฑ์ของความเป็นธรรมะจากสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่าง เป็นธรรมคำสอนที่สามารถที่นำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังพบหลักฐานการลงโทษที่พระพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกจากจะน้อมนำมาประเพณีปฏิบัติแล้ว ก็มีการศึกษาศาสตร์หลักการใช้ปัญญาเพื่อให้รู้โทษทัณฑ์ โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนามักจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ เพื่อจะให้ผู้ฟังรับรู้เข้าใจอย่างง่าย มีตัวอย่าง 9 เรื่อง

บทวิจารณ์

หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทเจ้า" โดย ดร.สุขพัฒน์ อนนทจารย์ มีคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. คุณค่าของหนังสือ หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทเจ้า" มีคุณค่าอย่างยิ่งในเชิง วิชาการ ศาสนา และการพัฒนาจิตใจ โดยเฉพาะในแง่ของการถ่ายทอดหลักคำสอนของ พระพุทเจ้าในมุมมองที่เข้าถึงได้ง่ายและนำไปใช้ได้จริง คุณค่าของหนังสือเล่มนี้สามารถ พิจารณาได้จากหลายมิติ ได้แก่ 1. คุณค่าทางปรัชญาและปัญญา หนังสือได้อธิบายแนวคิดเรื่อง "พุทธิปัญญา" หรือ "ปัญญาในทางพุทธศาสนา" ซึ่งหมายถึงปัญญาที่เกิดจากการรู้แจ้งเห็น จริง ไม่ใช่เพียงแค่การมีความรู้หรือข้อมูลทางโลกเท่านั้น ผู้เขียนได้อธิบายถึงพัฒนาการของ ปัญญาตามหลักคำสอนของพระพุทเจ้า เช่น ไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา), อริยสัจ 4 และมรรคมีองค์ 8 ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพุทธศาสนา 2. คุณค่าทางศาสนาและจิตวิญญาณ หนังสือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าพุทธศาสนาไม่ใช่เพียงศาสนาแห่งศรัทธา แต่เป็นศาสนา แห่งปัญญาที่มุ่งเน้นให้มนุษย์พัฒนาตนเองไปสู่ความหลุดพ้น ผู้เขียนเสนอแนวทางที่สามารถ ทำให้ผู้อ่านนำหลักธรรมไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตและจิตใจ เช่น การเจริญสติ, การพัฒนาจิตให้เกิด สมาธิ และการฝึกโยนิโสมนสิการ (การคิดแบบแยกแยะ) และ 3. คุณค่าทางสังคมและ วัฒนธรรม หนังสือสะท้อนให้เห็นว่าปัญญาทางพุทธศาสนาไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่สามารถ นำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาความขัดแย้ง, ความเครียด, และความทุกข์ใน ชีวิตประจำวันได้

2. ความสำคัญของหนังสือ หนังสือเล่มนี้มีความสำคัญเพราะช่วยให้ผู้อ่านสามารถ เข้าใจแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง โดยเน้นไปที่ "ปัญญา" ซึ่งเป็นหัวใจของพุทธ ศาสนา ความสำคัญของหนังสือเล่มนี้สามารถสรุปได้ดังนี้ 1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา 2. ปัจจุบันมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น การ ยึดติดกับพิธีกรรมหรือการอ่อนน้อมขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หนังสือเล่มนี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ความหมายที่แท้จริงของพุทธศาสนาอยู่ที่การฝึกตนเองและการใช้ปัญญาแก้ปัญหาชีวิต 3. เป็น แนวทาง ในการพัฒนาตนเอง ผู้เขียนได้เสนอแนวทางปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนา ปัญญาเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต เช่น การฝึกสมาธิ, การมีสติรู้ตัว และการคิดแบบโยนิโสม นสิการ และ 4. มีความสำคัญในทางวิชาการและปรัชญาหนังสือเล่มนี้ไม่ได้มองพุทธศาสนา

เป็นเพียงศาสนา แต่ยังอธิบายถึงมิติของปรัชญาและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิด ทำให้เหมาะสำหรับนักวิชาการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษาหลักธรรมในเชิงลึก

3. ประโยชน์ของหนังสือ หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทเจ้า" ให้ประโยชน์ในหลายด้าน ได้แก่ 1. ช่วยให้เข้าใจแนวคิดของพุทธิปัญญาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หนังสืออธิบายว่าปัญญาตามแนวพุทธศาสนาไม่ได้เป็นเพียงการมีความรู้ แต่คือการใช้ความรู้นั้นให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เช่น การเข้าใจความเป็นจริงของโลก และการลดละกิเลสที่ทำให้เกิดทุกข์ 2. ช่วยให้เกิดสติและสมาธิในการดำเนินชีวิต ผู้อ่านสามารถนำหลักคำสอนที่ได้จากหนังสือไปฝึกสติและสมาธิเพื่อให้เกิดความสงบและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ช่วยพัฒนาระบบการคิดให้เป็นระบบมากขึ้น ผู้เขียนได้กล่าวถึงแนวคิดของ โยนิโสมนสิการ (การคิดแบบแยกแยะ) ซึ่งเป็นวิธีคิดที่ช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างถูกต้องและไม่ถูกอารมณ์ครอบงำ 4. เป็นเครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ หนังสือช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจกลไกของจิตใจและสามารถจัดการกับความทุกข์ทางอารมณ์ เช่น ความเครียด ความโกรธ และความกังวล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5. เหมาะสำหรับทุกเพศทุกวัย หนังสือเล่มนี้สามารถอ่านได้ทั้งนักศึกษา ผู้ที่สนใจธรรมะ และบุคคลทั่วไปที่ต้องการพัฒนาตนเอง ไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานเกี่ยวกับพุทธศาสนามาก่อนก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้

สรุป หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทเจ้า" เป็นหนังสือที่มีคุณค่าและความสำคัญอย่างยิ่งในแง่ของการถ่ายทอดหลักธรรมของพระพุทธเจ้าโดยเน้นเรื่อง ปัญญา ซึ่งเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา หนังสือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการมีปัญญาคือการรู้เท่าทันความเป็นจริงของโลกและสามารถใช้ปัญญานี้เพื่อนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง ด้วยเนื้อหาที่อธิบายอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาแนวคิดของพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีสติปัญญาและมีความสุขในชีวิตได้

จุดเด่น

1. การตีความพุทธิปัญญาในเชิงลึก หนังสือเล่มนี้มีการวิเคราะห์และตีความแนวคิดเรื่องพุทธิปัญญาที่มาจากคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างละเอียด ผู้เขียนไม่ได้หยุดอยู่แค่การถ่ายทอดข้อมูล แต่ได้ลงลึกในมิติของความหมาย เช่น การเข้าใจถึงธรรมชาติของความเป็นจริง

(อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) และความหมายของการรู้แจ้งเห็นจริง แนวทางการวิเคราะห์นี้ช่วยให้ผู้อ่านได้พิจารณาความรู้ในแง่มุมที่มีความลึกซึ้งและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้

2. การนำเสนอหลักธรรมที่เข้าถึงได้ง่าย แม้เนื้อหาจะมีความซับซ้อนในระดับปรัชญาและจิตวิญญาณ ผู้เขียนใช้ภาษาที่เรียบง่ายและเป็นกันเอง ทำให้แนวคิดที่ยากต่อความเข้าใจอย่าง “อริยสัจ 4” หรือ “มรรคมีองค์ 8” กลายเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ผู้เขียนจึงสามารถสื่อสารหลักธรรมทางพุทธศาสนาในรูปแบบที่ผู้อ่านทั่วไปไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานลึกซึ้งทางศาสนาก็สามารถเข้าถึงและนำไปประยุกต์ใช้ได้

3. การเน้นการปฏิบัติธรรมและการพัฒนาจิตใจ หนังสือไม่ใช่แค่การบรรยายทฤษฎีแต่ยังชี้แนะให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การฝึกสมาธิ การมีสติและการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ แนวทางนี้ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนว่าการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้สามารถช่วยให้จิตใจสงบและสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้จริง

4. การเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ชีวิตจริง ผู้เขียนนำแนวคิดและหลักธรรมที่มาจากพระไตรปิฎกมาประยุกต์เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขความทุกข์ในชีวิตประจำวันหรือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม การอธิบายด้วยกรณีศึกษาและตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพและนำไปใช้แก้ไขปัญหของตนเองได้

5. การสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางพระพุทธศาสนา หนังสือเล่มนี้รวบรวมความรู้และภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดจากคำสอนของพระพุทธเจ้า ผ่านการอ้างอิงจากพระไตรปิฎกและคัมภีร์สำคัญต่าง ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดความรู้ทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นการอนุรักษ์และส่งต่อภูมิปัญญาให้กับคนรุ่นหลัง ทำให้หลักธรรมและแนวทางปฏิบัติของพุทธศาสนายังคงมีชีวิตและความหมายในสังคมปัจจุบัน

6. การจัดระบบเนื้อหาที่ครอบคลุมและเป็นขั้นตอน หนังสือถูกแบ่งออกเป็น 10 ตอน ซึ่งแต่ละตอนมีการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่พื้นฐานของพุทธปัญญา ไปจนถึงแนวทางการปฏิบัติและการตีความความหมายในเชิงลึก การจัดลำดับเช่นนี้ช่วยให้ผู้อ่านสามารถติดตามและศึกษาแนวคิดทีละขั้นได้อย่างครบถ้วนและเป็นระบบ

7. การใช้ภาษาที่นุ่มนวลและเข้าถึงได้ ดร. สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ใช้ภาษาที่ชัดเจนและเป็นมิตรในการสื่อสาร แม้จะมีการอธิบายแนวคิดที่ซับซ้อน แต่ภาษาที่ใช้กลับช่วยให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและเป็นกันเอง ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าได้รับการแนะนำและแนะแนวทางอย่างใกล้ชิด

8. การเชื่อมโยงแนวคิดทางจิตวิทยาและการพัฒนาสังคม นอกจากการเน้นพัฒนาตนเองแล้ว หนังสือยังชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญญาและการพัฒนาสังคม โดยการ

นำเสนอแนวคิดที่สามารถช่วยให้สังคมลดความขัดแย้ง สร้างความสามัคคี และส่งเสริมคุณธรรมในชุมชน แนวทางนี้ช่วยให้การศึกษาและการปฏิบัติธรรมมีความหมายที่กว้างไกลมากขึ้นในมิติของสังคม

9. การยกตัวอย่างและการอธิบายที่มีความชัดเจน ผู้เขียนได้นำเสนอกรณีศึกษาตัวอย่างและเหตุการณ์จากประวัติศาสตร์รวมถึงการบรรยายจากคัมภีร์ที่ช่วยให้แนวคิดต่าง ๆ ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย การใช้ตัวอย่างเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพของหลักธรรมและแนวทางการปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง

10. การส่งเสริมแรงบันดาลใจและการเรียนรู้ตลอดชีวิต หนึ่งในจุดเด่นที่สำคัญของหนังสือเล่มนี้คือการกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความคิดเชิงวิพากษ์ ตั้งคำถาม และค้นหาความหมายของชีวิตด้วยตนเอง หนังสือจึงไม่ใช่แค่การให้ข้อมูล แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจที่ช่วยผลักดันให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและสังคม

สรุปโดยรวม หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า" โดย ดร. สุขพัฒน์ อนนทจารย์ นับเป็นงานเขียนที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในหลายมิติ ทั้งทางด้านปรัชญา ศาสนา และการพัฒนาตนเอง จุดเด่นที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดหลักธรรมที่ลึกซึ้งและเข้าถึงได้ง่ายเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อ่านในการปรับปรุงชีวิตและสังคมให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการนำเสนอในรูปแบบที่เป็นระบบและมีความชัดเจน ทำให้หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาพุทธิปัญญาอย่างจริงจังและนำไปประยุกต์ใช้ในทุกด้านของชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดด้อย

ข้อวิจารณ์ในแง่ของจุดด้อยของหนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า" โดย ดร. สุขพัฒน์ อนนทจารย์ พร้อมคำอธิบายอย่างละเอียด

1. ความซับซ้อนของเนื้อหา แม้ว่าหนังสือจะพยายามใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แต่เนื้อหาที่วิเคราะห์และตีความแนวคิดพุทธิปัญญาในระดับลึกกลับมีความซับซ้อนสูง ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านที่ไม่มีพื้นฐานในปรัชญาหรือพุทธศาสนา รู้สึกว่าการทำความเข้าใจแนวคิดและหลักการต่าง ๆ ยากเกินไป

2. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลดั้งเดิมที่เข้มข้น หนังสือเน้นการอ้างอิงจากพระไตรปิฎกและคัมภีร์ดั้งเดิมอย่างมาก ซึ่งแม้ว่าจะเป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจำกัด

มุมมองในการตีความหรือไม่ได้นำเสนอความคิดเห็นวิจารณ์จากมุมมองทางวิชาการสมัยใหม่ที่อาจช่วยให้เห็นภาพรวมที่หลากหลายและลึกซึ้งมากขึ้น

3. ความยาวและความละเอียดของเนื้อหา ด้วยจำนวนหน้าที่มากถึง 352 หน้าและการลงรายละเอียดในแต่ละประเด็นอย่างละเอียด ส่งผลให้เนื้อหามีความเข้มข้นและใช้เวลาในการอ่านและทำความเข้าใจมากเกินไปสำหรับผู้อ่านบางกลุ่มที่อาจมองหาสาระสรุปหรือแนวทางปฏิบัติที่กระชับกว่า

4. การนำเสนอที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ หนังสือมีการวิเคราะห์และเสนอแนวคิดในเชิงปรัชญาอย่างลึกซึ้ง ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ขาดการเชื่อมโยงกับแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผู้ที่ต้องการคำแนะนำที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนในการปรับใช้หลักธรรมในสถานการณ์จริงอาจรู้สึกว่าการตีความเป็นทฤษฎีมากเกินไป

5. การปรับตัวเข้ากับบริบทสังคมยุคใหม่ เนื้อหาของหนังสือส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากแนวคิดดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา ซึ่งอาจไม่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิถีชีวิตในยุคปัจจุบันอย่างชัดเจน บางประเด็นอาจขาดการเชื่อมโยงกับปัญหาและความท้าทายในสังคมสมัยใหม่ที่ผู้อ่านต้องเผชิญอยู่ในชีวิตจริง

สรุป ข้อวิจารณ์เหล่านี้ไม่ได้หมายความว่าหนังสือไม่มีคุณค่า แต่เป็นการชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นจากแนวทางการนำเสนอและการยึดถือแหล่งความรู้ดั้งเดิม ซึ่งผู้สนใจศึกษาและนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอาจต้องพิจารณา ร่วมกับการหาข้อมูลหรือแนวทางเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

สรุป

หนังสือ "พุทธิปัญญา...พระพุทธเจ้า" โดย ดร. สุขพัฒน์ อนนทจารย์ เป็นงานเขียนที่พยายามเจาะลึกแก่นแท้ของคำสอนในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในเรื่องของพุทธิปัญญา ซึ่งหมายถึงความรู้แจ้งเห็นจริงที่เกิดจากการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง หนังสือเล่มนี้มีการอ้างอิงจากพระไตรปิฎก โดยเฉพาะฉบับภาษาไทยเล่มที่ 25 ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ดั้งเดิมที่สำคัญในการถ่ายทอดคำสอนของพระพุทธเจ้า

1. โครงสร้างและการจัดลำดับเนื้อหา หนังสือถูกแบ่งออกเป็น 10 ตอนที่มีการเรียงลำดับอย่างเป็นระบบตั้งแต่แนวคิดพื้นฐานไปจนถึงการนำเสนอวิธีการปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ละตอนจะแสดงให้เห็นถึงมิติของพุทธิปัญญาในแง่มุมต่าง ๆ

เช่น การมีสติ การระมัดระวังตัว (ไม่มีความประมาท) การพัฒนาจิตใจให้เป็นเลิศ (มีจิตใจที่ประเสริฐกว่า) รวมไปถึงการใช้ธรรมชาติและสัญลักษณ์ในชีวิตประจำวันเป็นเครื่องมือสื่อความหมาย เช่น การเปรียบเทียบธรรมะกับดอกไม้ที่สวยงามเพื่อสอนใจ

2. การตีความคำสอนของพระพุทธเจ้า หนึ่งในจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือการตีความและวิเคราะห์คำสอนของพระพุทธเจ้าที่แฝงไปด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง ผู้เขียนได้สรุปหลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรมและการพัฒนาจิตใจให้ถึงจุดสูงสุด เช่น การรู้แจ้งเห็นจริง การมีสติ และการฝึกโยนิโสมนสิการ แนวคิดเหล่านี้ถูกนำเสนอในรูปแบบที่ไม่ใช่เพียงทฤษฎี แต่ยังสามารถนำไปปรับใช้แก้ไขปัญหาชีวิตในแต่ละวันได้

3. การผสมผสานระหว่างปรัชญาและประสบการณ์ส่วนตัว ดร. สุขพัฒน์ อนนทจารย์ ไม่ได้จำกัดการนำเสนอเพียงแค่การอ้างอิงจากคัมภีร์เท่านั้น แต่ยังได้นำประสบการณ์ส่วนตัวจากการอุปสมบทและการปฏิบัติธรรมมาแบ่งปันให้กับผู้อ่านอีกด้วย สิ่งนี้ช่วยเพิ่มมิติของความเป็นจริงและความน่าเชื่อถือให้กับเนื้อหา ทำให้ผู้ที่สนใจธรรมะและการพัฒนาจิตใจได้รับแรงบันดาลใจในการปฏิบัติตามหลักธรรม

4. การนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย แม้เนื้อหาจะมีความลึกซึ้งในระดับปรัชญาและจิตวิญญาณ แต่ผู้เขียนได้ใช้ภาษาที่เป็นมิตรและเข้าใจง่าย โดยพยายามลดความซับซ้อนของแนวคิดที่ยากต่อการเข้าถึงให้เหลือเพียงพื้นฐานที่ผู้อ่านทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำไปปรับใช้ได้ ซึ่งทำให้หนังสือมีความเหมาะสมทั้งสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานทางศาสนาและผู้ที่ไม่เพิ่งเริ่มสนใจในคำสอนของพระพุทธเจ้า

5. การเชื่อมโยงหลักธรรมกับการปฏิบัติในชีวิตจริง หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่เพียงแค่การให้ความรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจวิธีการนำหลักธรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การฝึกสมาธิ การมีสติรู้ตัว และการพัฒนาจิตใจให้เหนือกว่าความทุกข์ โดยมีการแสดงตัวอย่างและข้อคิดที่สามารถนำไปทดลองปฏิบัติได้จริง สิ่งนี้ช่วยให้ผู้อ่านเกิดแรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและการพัฒนาตนเอง

6. การเน้นความสำคัญของการพัฒนาปัญญา ในงานเขียนเล่มนี้ พุทธิปัญญาถูกนำมาเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้และการพัฒนาจิตใจ พระพุทธเจ้าสอนให้ผู้คนรู้เท่าทันกับความเป็นจริงของโลกและตนเอง และพัฒนาปัญญาเพื่อนำไปสู่การพ้นทุกข์ หนังสือจึงเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ปัญญาในการทำความเข้าใจธรรมะและนำไปปรับใช้ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการหลีกเลี่ยงความทุกข์ การแก้ไขปัญหาคือความสัมพันธ หรือการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า

7. การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาทางศาสนา เนื้อหาของหนังสือมีความมุ่งหมายที่จะสืบสานและเผยแพร่ภูมิปัญญาของพระพุทธเจ้าต่อคนรุ่นหลัง โดยอาศัยการอ้างอิงจากคัมภีร์ดั้งเดิมและการวิเคราะห์ที่รอบด้าน ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของคำสอนในศาสนาพุทธได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำสอนของพระพุทธเจ้ากับวิถีชีวิตที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน

8. การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองตลอดชีวิต หนังสือเล่มนี้เป็นเหมือนคู่มือที่ชี้แนะให้ผู้อ่านมีแนวทางในการพัฒนาตนเองผ่านการศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติธรรม โดยให้ข้อคิดและแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตในด้านจิตใจและความเป็นอยู่ หนังสือจึงเป็นแรงบันดาลใจที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านไม่หยุดนิ่งในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกช่วงวัย

9. ความหลากหลายของแนวคิดและมุมมอง ด้วยการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 ตอน แต่ละตอนมีมุมมองเฉพาะตัว หนังสือเล่มนี้นำเสนอความหลากหลายของแนวคิดและการตีความคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ว่าจะเป็นการเน้นเรื่องความสำคัญของสติ การเปรียบเทียบธรรมะกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือการอธิบายแนวคิดเรื่องผลของกรรม หนังสือจึงครอบคลุมและตอบโจทย์ผู้อ่านที่มีความสนใจในมิติที่แตกต่างกันของพุทธปัญญา

10. ความสามารถในการเชื่อมโยงกับสังคมและการพัฒนาชุมชน นอกจากประเด็นส่วนตัวแล้ว หนังสือยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาปัญญาและการปฏิบัติธรรมไม่ใช่เพียงแค่การเปลี่ยนแปลงภายในตนเองเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ในสังคมและการสร้างความสามัคคีในชุมชนอีกด้วย แนวคิดของการมีสติและการแก้ไขปัญหาผ่านการพัฒนาจิตใจ สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมและช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

หนังสือ "พุทธปัญญา...พระพุทธเจ้า" เป็นงานเขียนที่นำเสนอคำสอนของพระพุทธเจ้าด้วยความละเอียดอ่อนและลึกซึ้งในทุกมิติของพุทธปัญญา โดยผสมผสานการวิเคราะห์จากแหล่งความรู้ดั้งเดิมและประสบการณ์ส่วนตัวเข้าด้วยกัน หนังสือมีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้อ่านสามารถติดตามและเรียนรู้ได้ทีละขั้น นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้เห็นภาพและแนวทางการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งไม่เพียงช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจคำสอนในระดับทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจในการปรับปรุงตนเองและการสร้างสรรค์สังคมที่ดีขึ้น โดยรวมแล้ว หนังสือเล่มนี้จึงมีคุณค่าในฐานะที่เป็นคู่มือสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาและประยุกต์ใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวัน ทั้งในแง่ของการพัฒนาจิตใจ การเสริมสร้างคุณธรรม

และการเผยแพร่ภูมิปัญญาที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกกระดับ ทั้งส่วนบุคคล และสังคมอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์. (2557). พุทธิปัญญา พระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร: ปราชญ์สำนักพิมพ์.